

Aleksandra Marciniak
Paulina Milewska
Fundacja Normalne Miasto-Fenomen
biblioskan@fundacjafenomen.pl

Relacja z Ogólnopolskiego Seminarium Biblioskan, Łódź, 15 marca 2016 r.

Słowa kluczowe: Biblioskan, biblioteki publiczne, monitoring, ewaluacja, efektywność pracy, konferencje bibliotekarskie

Kontrowersyjne, inspirujące i emocjonujące – takie było według uczestników ogólnopolskie seminarium „Biblioskan. Monitoring i ewaluacja w bibliotekach publicznych” (Łódź, 15 marca 2016), będące wydarzeniem podsumowującym trwający niemal dwa lata projekt „Biblioskan. Kontrola obywatelska w bibliotekach publicznych”. I takie być musiało, bo w Łodzi podjęto badania pionierskie, kompleksowe i związane z bardzo aktualnymi kwestiami zmian w polskich bibliotekach. Wygłaszane przez realizatorki projektu, **Paulinę Milewską** i **Aleksandrę Marciniak**, odważne opinie na temat zmian, które powinny zajść w bibliotekach w zakresie [zarządzania finansami](#) czy jakości obsługi klienta wywołały poruszenie na sali obrad. Publiczność nie mogła doczekać się części dyskusyjnej – chciała komentować sprawy na gorąco. A było z kim podjąć polemikę, bo seminarium przyciągnęło środowisko bibliotekarzy i samorządowców z całej Polski (dokładnie z 11 województw). Na sali zgromadziło się ponad 120 osób, z których prawie 50 to kadra zarządzająca.

Fot 1. Sala obrad.
Źródło: Fundacja Fenomen.

Wykład inauguracyjny na temat badania jakości funkcjonowania bibliotek wygłosiła **prof. Ewa Głowacka**. Odniosła się w nim do przykładowych pomiarów polskich i zagranicznych, dołączając wątek największego do tej pory w Polsce [badania jakości obsługi czytelnika metodą tajemniczego klienta](#), które zostało przeprowadzone w ramach projektu Biblioskan. Jako recenzentka projektowej publikacji, prof. Ewa Głowacka posiada pełen ogląd badań, przeprowadzonych przez Fundację Fenomen.

Fot. 2. Publikacja projektowa.
Źródło: Fundacja Fenomen.

Rezultaty analizy dokumentów zaprezentowała **Magdalena Kokosińska**, która sprawdziła zapisy umieszczone w regulaminach łódzkich bibliotek. Z przeprowadzonego badania wynika, że większość zapisów jest zgodna z prawem, ale regulaminy są niespójne i wymagają poprawek. Następnie o zawartości Biuletynów Informacji Publicznej opowiedział **Jarosław Góralczyk**, powołując się na akty prawne oraz wskazując, z których regulacji biblioteki wywiązują się poprawnie, a które elementy należy poprawić.

Niezwykle cenne spostrzeżenia w swym wystąpieniu zawarł **Paweł Braun**, dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku, który pokusił się o przeanalizowanie wysokości dotacji, przyznawanych przez organizatorów polskim bibliotekom wojewódzkim. Z niejakim zażenowaniem stwierdził, że niestety trudno dopatrzeć się jakichkolwiek przesłanek, zgodnie z którymi na działalność przeznaczana jest dana kwota. Zdaniem dyrektora Brauna wysokość dotacji podmiotowej w danym roku zależy wyłącznie od jej wysokości w roku ubiegłym. W ramach podsumowania aspektu finansowania bibliotek

usłyszeliśmy znamienne zdanie „Życzę Łodzi, by zaczęła się liczyć!”. Nawiązując do kontrowersyjnej kwestii łączenia małych filii bibliotecznych w większe, czyli de facto redukcji liczby bibliotek, dyrektor WiMBP w Gdańsku otwarcie przyznał, że zarówno on, jak i dyrektor Andrzej Ociepa (MBP we Wrocławiu) są przez niektórych uważani za „rzeźników bibliotek”. Najłatwiejszym bowiem rozwiązaniem jest krytyka odważnych zmian – sztuką jest jednak zaproponowanie czegoś w zamian.

O tym, że mimo wszystko warto podejmować się nawet kontrowersyjnym wyzwaniom przekonywał przywołany wcześniej dyrektor **Andrzej Ociepa**, który procesem reorganizacji sieci miejskich bibliotek zajmuje się we Wrocławiu od 2000 r. Zdecentralizowaną, zaniedbaną i zbyt rozbudowaną sieć zmienił w świetnie prosperującą i wciąż pozyskującą nowych czytelników. Przywołując twarde dane, pokazywał, że mądrze przeprowadzona reorganizacja bibliotek służy mieszkańcom, a zmniejszanie liczby filii bibliotecznych przy jednoczesnym dbaniu o ich dobrą lokalizację i wyposażenie, przynosi zysk społeczności lokalnej i wpływa na wzrost czytelnictwa.

Fot. 3. Wystąpienia prelegentów.
Źródło: Fundacja Fenomen.

Ostatnie wystąpienie przygotowali **dr Grzegorz Czapanik** i **dr Zbigniew Gruszka** z łódzkiej Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, którzy zainspirowani raportami projektu Biblioskan, postanowili poszukać wytycznych, które umożliwiłyby skonstruowanie optymalnej sieci miejskich bibliotek publicznych w Łodzi. Podczas wystąpienia padła jasna deklaracja, że

KBIN chętnie włączy się w proces zmian, przed którymi stoją lokalne księżnice. Upewniło to przedstawicieli Fundacji Fenomen w przekonaniu, że projekt Biblioskan był impulsem niezbędnym do wprowadzenia zmian w funkcjonowaniu łódzkich księżnic. Odważnie formułowane osądy i wnioski z kontroli obywatelskiej przyniosły zamierzony efekt – wreszcie zaczęto mówić o bibliotekach oraz myśleć o współpracy różnych środowisk i o konkretnych działaniach, które powinny przyczynić się do polepszenia sytuacji łódzkiego czytelnika.

W toku dyskusji głos zabrał zastępca dyrektora Wydziału Kultury Urzędu Miasta Łodzi, pan **Dobrosław Bilski**, który potwierdził, że trwają prace nad zmianami w obszarze bibliotekarstwa miejskiego. Plany UMŁ w tym zakresie szczęśliwie zbiegły się w czasie z projektem Biblioskan, co stało się dodatkowym impulsem do zintensyfikowania prac.

Dziękujemy pani **prof. Marioli Antczak**, kierownikowi Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego za współpracę przy organizacji konferencji, w szczególności za poprowadzenie emocjonującego panelu dyskusyjnego.

Fot. 4–5. Realizatorce projektu Biblioskan (od lewej: Paulina Milewska, Aleksandra Marciniak)
Źródło: Fundacja Fenomen

Projekt Biblioskan zrealizowano w ramach programu Obywatele dla Demokracji finansowanego z Funduszy EOG. Organizatorami seminarium byli: Fundacja Fenomen oraz Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŁ. Spotkanie odbyło się na Wydziale Filologicznym UŁ. Publikację projektową pt. „Biblioskan. Monitoring i ewaluacja w bibliotekach publicznych” można przeczytać i pobrać ze strony [Fundacji Fenomen](#). Więcej informacji o projekcie Biblioskan na stronie [Fundacji Fenomen](#).